

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2007 m. kovo 22 d.*

Byloje C-437/04

dėl ieškinio, susijusio su įsipareigojimų neįvykdymu pagal EB 226 straipsnį, pareikšto 2004 m. spalio 15 d.,

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama J.-F. Pasquier, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

palaikoma

Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos G. Maganza ir A.-M. Colaert,

įstojusios į bylą šalies,

* Proceso kalba: prancūzų.

prieš

Belgijos Karalystę, atstovaujama E. Dominkovits,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Lenaerts, E. Juhász (pranešėjas),
J. N. Cunha Rodrigues ir M. Ilešič,

generalinė advokatė C. Stix-Hackl,
kancleris R. Grass,

susipažinęs su 2006 m. birželio 29 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad nustačiusi mokestį (toliau – regioninis mokestis), pažeidžiantį Europos Bendrijų fiskalinį imunitetą, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal 1965 m. balandžio 8 d. Protokolo dėl Europos Bendrijų privilegijų ir imunitetų, kuris iš pradžių buvo pridėtas prie Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties (OL 152, 1967, p. 13), o vėliau pagal Amsterdamo sutartį – prie EB sutarties (toliau – Protokolas), 3 straipsnį.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

- 2 Pagal Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 28 straipsnio 1 dalį, o išgaliojus Amsterdamo sutarčiai – EB 291 straipsnį bei pagal vienintelę Protokolo konstatuojamąją dalį valstybių narių teritorijoje Europos Bendrija protokole nustatytais sąlygomis naudoja privilegijomis ir imunitetais, kurie yra būtini jos uždaviniams atlikti.

3 Protokolo 3 straipsnis nurodo:

„Bendrijos, jų turtas, pajamos ir kita nuosavybė yra atleidžiami nuo visų tiesioginių mokesčių.

Esant galimybei, valstybių narių vyriausybės imasi atitinkamų priemonių, kad būtų netaikomi arba kompensuojami netiesioginiai ar apyvartos mokesčiai, įtraukti į kilnojamą arba nekilnojamą turto kainą, tais atvejais, kai Bendrijos savo oficialiam naudojimui perka didelės vertės pirkinius, į kurių kainą įtraukti minimi mokesčiai. Tačiau šios nuostatos netaikomos tais atvejais, kai jos gali iškreipti konkurenciją Bendrijose.

Negali būti atleidiama nuo mokesčių ir rinkliavų, kurie yra tik atlygis už visuomeninės naudos paslaugas.“ (Pataisytas vertimas)

4 Pagal Protokolo 13 straipsnį:

„Remiantis Komisijos pasiūlymu, Tarybos nustatytais sąlygomis ir tvarka Bendrijų pareigūnai ir kiti tarnautojai moka Bendrijoms mokesčius nuo iš Bendrijų gaunamos algos, darbo užmokesčio ir kito atlyginimo.

Iš Bendrijų gaunamai algai, darbo užmokesčiui ir kitam atlyginimui netaikomi nacionaliniai mokesčiai.“

5 Protokolo 19 straipsnis nustato:

„Taikydamos šį Protokolą, Bendrijų institucijos bendradarbiauja su atitinkamomis suinteresuotųjų valstybių narių valdžios institucijomis.“

Nacionalinės teisės aktai

6 1992 m. liepos 23 d. Nutarties dėl regioninio mokesčio, kuriuo apmokestinami pastatų nuomininkai ir daiktinių teisių į tam tikrus pastatus turėtojai Briuselio-sostinės regione (*Moniteur belge*, 1992 m. rugpjūčio 1 d., p. 17334, toliau – nutartis), 2 straipsnis nurodo:

„Nuo 1993 m. mokestinių metų Briuselio-sostinės regiono teritorijoje esančių pastatų nuomininkai ir daiktinių teisių į pastatus, kurie nenaudojami kaip gyvenamoji vieta, turėtojai apmokestinami metiniu mokesčiu; jis mokamas remiantis mokestinių metų sausio 1 dieną esančia situacija.“

7 Šios nutarties 3 straipsnio 1 dalis numato:

„(Regioniniu) mokesčiu apmokestinamas:

a) kiekvienas namo gyventojas, kuris, kaip pagrindinėje ar nepagrindinėje gyvenamojoje vietoje, gyvena visame Briuselio-sostinės regione esančiame pastate arba jo dalyje.

<...>

b) kiekvienas asmuo, užimantis visą Briuselio-sostinės regione esantį pastatą ar jo dalį ir kuris jame savo vardu užsiima pelno duodančia ar neduodančia veikla, įskaitant laisvąją profesiją, ir kiekvienas juridinis asmuo ar *de facto* asociacija, kurios buveinė, administracijos buveinė yra šiame pastate.

<...>

c) savininkas, turintis visišką nuosavybės teisę arba neturintis visiškos nuosavybės teisės, ilgalaikis nuomininkas, asmuo, turintis uzufrukto teisę ar asmuo, turintis

viso Briuselio-sostinės regione esančio pastato ar jo dalies naudojimo teisę, kuris nenaudojamas pagal a punkte nurodytą paskirtį.“

- 8 Pagal šios nutarties 8 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą regioninis mokestis, kuriuo apmokestinami šios nutarties 3 straipsnio 1 dalies c punkte numatyti apmokestinamieji asmenys, pastatui yra 6,36 euro už 1 m² grindų ploto, kuris viršija 300 m² arba 2 500 m², jeigu plotas naudojamas pramoninei ar amatų veiklai; jis negali viršyti sumos, sudarančios 14 % kadastro indeksuotų pajamų nuo viso šiuo mokesčiu apmokestinamo pastato ploto ar jo dalies.

Ikiteisminė procedūra

- 9 Bendrija ir SA *Vita* (toliau – *Vita*), kurios teisės ir pareigos buvo perleistos SA *Zurich*, 1988 m. vasario 3 d. pasirašė pastato, esančio Ixelles (komuna, įeinanti į Briuselio-sostinės regioną, Belgija), nuomos sutartį. Šioje sutartyje numatoma, kad nuo jos įsigaliojimo dienos visus su nuomojamu pastatu susijusius bet kokio pobūdžio rinkliavas ir mokesčius, mokamus bet kuriai viešosios valdžios institucijai, ir bet kuriuos kitus panašaus pobūdžio mokesčius moka nuomininkas, išskyrus tuos atvejus, kai pastarąjį kompetentingos valdžios institucijos atleidžia nuo mokesčio dėl nuomotojo specialaus statuso, būtent reglamentuojamo Protokolo 3 straipsnyje.
- 10 Remdamasis nutartimi Briuselio-sostinės regionas nurodė *Vita* sumokėti įvairias su regioniniu mokesčiu susijusias sumas už 1992–1997 metus. Bendrija, atstovaujama

Komisijos, atsisakė sumokėti šias *Vita* nurodytas sumas, kurios jai buvo priskaičiuotos. Tuomet *Vita* pradėjo procesą Ixelles pirmojo kantono teisme, kuris 1998 m. gegužės 26 d. Sprendimu nurodė Komisijai sumokėti *Vita* 20 000 277 BEF ir 290 211 BEF sumas. Briuselio pirmosios instancijos teismui atmetus Bendrijos apeliacinį skundą, ji dėl šio sprendimo pateikė kasacinį skundą, tačiau 2002 m. kovo 1 d. Sprendimu Kasacinis teismas atmetė šį skundą.

- 11 Šio proceso metu Kasacinis teismas nemanė, kad būtina Teisingumo Teismui pateikti Bendrijos siūlomą prejudicinį klausimą, kuriuo siekiama sužinoti, ar Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo sutarties 28 straipsnio ir Protokolo 3 straipsnio nuotatos, prireikus kartu su 1961 m. balandžio 18 d. Vienos konvencijos dėl diplomatinių santykių (toliau – Vienos konvencija) 23 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad jie draudžia priimti bet kokią įstatymą ar kitą nacionalinės teisės normą tariamai nustatančius tiesioginį mokestį asmenims, sudarantiems sutartis su tarptautinės teisės reglamentuojamais juridiniais asmenimis (tarp jų Europos Bendrija), tačiau kurių privalomas tikslas arba poveikis iš tiesų yra tai, kad šį mokestį sumokėtų tarptautinės teisės reglamentuojami juridiniai asmenys (tarp jų Europos Bendrija) arba kad šio mokesčio mokėjimo pareiga būtų perkelta tarptautinės teisės reglamentuojamiems juridiniams asmenims (tarp jų Europos Bendrijai).
- 12 2003 m. balandžio 2 d. oficialiu pranešimu Komisija pradėjo EB 226 straipsnyje numatytą procedūrą ir pakvietė Belgijos Karalystę pateikti jai pastabas dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal Protokolo 3 straipsnį.
- 13 2003 m. birželio 3 d. atsakyme Belgijos valdžios institucijos nurodė, kad regioniniu mokesčiu tarptautinės institucijos nėra apmokestinamos nei tiesiogiai, nei

netiesiogiai, o apmokestinami visi pastatų, kurie nėra gyvenamosios paskirties ir kurių plotas viršija nustatytą ribą, savininkai, todėl Briuselio-sostinės regionas nepažeidė sutarčių sąžiningo vykdymo principo.

- 14 2003 m. gruodžio 16 d. pagrįstoje nuomonėje Komisija paragino Belgijos Karalystę įvykdyti šioje nuomonėje išdėstytus reikalavimus per du mėnesius nuo jos gavimo. 2004 m. liepos 30 d. laišku Belgijos valdžios institucijos atsakė, kad Belgijos Karalystė ir toliau laikosi savo požiūrio.
- 15 Todėl Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.
- 16 2005 m. balandžio 6 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Tarybai leista įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimus.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

- 17 Komisija ir Taryba tvirtina, kad nagrinėjamas teisės aktas pažeidžia Bendrijų fiskalinį imunitetą. Šis Europos Bendrijų jungtinės Tarybos ir jungtinės Komisijos steigimo

sutarties 28 straipsnyje ir Protokolo 3 straipsnyje įtvirtintas fiskalinis imunitetas užkerta kelią ginčijamos nutarties poveikiui.

- 18 Komisija ir Taryba pažymi, kad ši nutartis leidžia apeiti Bendrijų fiskalinį imunitetą, netiesiogiai juos, kaip nuomininkus, apmokestindama mokesčiu, kurį šis fiskalinis imunitetas draudžia mokėti tiesiogiai. Regiono įstatymų leidėjo valia matyti tiek iš nutarties 3 straipsnio 1 dalies, numatančios regioniniu mokesčiu apmokestinamuosius asmenis, tiek iš parengiamųjų darbų.
- 19 Iš tiesų, nors pagal ankstesnę teisės aktą buvo apmokestinami tik nuomininkai, nutartis įtraukė ir mokesčių, kuriuo apmokestinami pastatų, naudojamų profesinei veiklai ir viršijančių tam tikrą plotą, savininkai. Vis dėlto šiuo mokesčiu iš tiesų bus apmokestinami pastato nuomininkai, nes galiausia mokesčių mokėtojas savininkas šį mokesčių perkels savo nuomininkui.
- 20 Komisija taip pat mano, kad svarbu tai, jog pastato savininkui taikomi atleidimai nuo mokesčio priklauso nuo nuomininko. Jeigu nuomininkas yra atleistas nuo mokesčio, savininkas taip pat jo nemoka. Kadangi atleidimas nuo mokesčio priklauso tik nuo nuomininko, Taryba tuo remdamasi daro išvadą, kad nutartimi iš tikrųjų siekiama apmokestinti pastatų nuomininkus.

- 21 Šiuo atžvilgiu Komisija daro nuorodą į Briuselio-sostinės regiono Finansų, biudžeto ir viešosios tarnybos ministro (*ministre des Finances, du Budget et de la Fonction publique de la Région de Bruxelles-Capitale*) kalbą, kurioje paaiškinama, jog viešasis sektorius, įskaitant ir tarptautinį, taip pat mokės naują regioninį mokestį, kuriuo anksčiau apmokestinti nebuvo galima. Taigi šio mokesčio nustatymo tikslas buvo padidinti mokesčines įplaukas, būtent apmokestinant pastatus, už kuriuos mokestis anksčiau nebuvo renkamas, nes juos nuomojo nuo mokesčio atleisti asmenys ir institucijos.
- 22 Be to, Taryba tvirtina, kad, priešingai nei privatūs nuomininkai, Bendrijos negali atskaityti nuomos ir papildomų mokesčių, todėl šios išlaidos Bendrijoms yra gana didelės. Tuo pačiu metu mokesčių atžvilgiu Belgijos Karalystei būtų labai naudinga išnuomoti pastatus Bendrijoms, nes ji gautų nuomotojo surinktą nuomos mokestį, galėdama nesuteikti atskaitymų nuo mokesčių nuomininkui.
- 23 Kalbėdama apie Vienos konvencijos 23 straipsnį, Taryba nurodo, kad jis įtvirtina tik minimalią fiskalinio imuniteto principo versiją ir kad Protokolo 3 straipsnis yra skirtingai suformuluotas. Dar daugiau, Bendrijų, kaip tarptautinės institucinės organizacijos, fiskalinis imunitetas pagrindžia, jeigu ne reikalauja, kad šis principas būtų taikomas plačiai. Taryba nurodo, kad Bendrijų privilegijos ir imunitetai yra funkcinio pobūdžio ir jais siekiama, kad nebūtų trukdoma Bendrijų funkcionavimui ir jų nepriklausomybei. Jos manymu, bet kokia priemonė, daranti poveikį biudžetinėms Bendrijų priemonėms, kurias ji turi savo uždaviniams įgyvendinti, turėtų būti laikoma Bendrijų funkcionavimui trukdančia priemone.
- 24 Komisijos ir Tarybos nuomone, toks pats rezultatas galėtų būti pasiektas regioniniu mokesčiu apmokestinant nuomininką arba savininką. Regiono teisės aktų leidėjas,

pasirinkdamas apmokestinamąjį asmenį, turi tai daryti nepažeisdamas savo pareigos lojaliai bendradarbiauti su Bendrijomis, kurių ištekliai neturi būti naudojami padidinti valstybės narės, kurioje yra institucijos, pajamas. Iš tiesų reikia vengti, kad valstybė narė, kurioje yra Bendrijų institucijų buveinės, turėtų nepagrįstos naudos kitų valstybių narių atžvilgiu. Bet kuriuo atveju, kai pastatai naudojami Bendrijų, toks atvejis turėtų būti priskirtas nagrinėjamoje nutartyje numatytiems savininkų atleidimo nuo mokesčio atvejams.

25 Belgijos vyriausybė pabrėžia, kad Bendrijoms, kurios pagal Protokolą atleidžiamos nuo regioninio mokesčio tiek kaip nuomininkė, tiek kaip savininkė ar kaip nuomotoja, nutartis nėra taikoma. Todėl negali būti tvirtinama, kad Bendrijos yra apmokestinamos.

26 Belgijos vyriausybė taip pat mano, kad šis mokestis niekaip nepažeidžia sąžiningo sutarčių vykdymo principo, nes jis nepažeidžia Bendrijų fiskalinio imuniteto. Iš tiesų potenciali nagrinėjama pareiga mokėti nėra fiskalinio pobūdžio, o atsiranda dėl sutarties, sudarytos su apmokestinamuoju savininku. Ji taip pat primena, kad Kasacinis teismas nusprendė, jog šis mokesčio perkėlimas pagrįstas pagal privatinę teisę sudaryta sutartimi ir būtų neproporcinga, jeigu tarptautinė organizacija galėtų reikalauti atleidimo nuo nuomos mokesčio dalies, kuri atsirado dėl bendrojo mokesčių padidinimo.

27 Belgijos vyriausybė primena, kad pagal Vienos konvencijos 23 straipsnio 2 dalį atleidimas nuo mokesčių netaikomas, jeigu atstovaujamoji valstybė yra nuomininkė

ir mokesčių turi mokėti nuomotojas. Protokole numatytu imunitetu, kurio pagrindas buvo ši pagal bendrąją tarptautinę teisę aiškintina konvencija, negali būti remiamasi kaip argumentu prieš mokesčio naštos perkėlimą pagal sutarties sąlygą.

28 Belgijos vyriausybė priduria, kad tarptautinių organizacijų atleidimu nuo mokesčių nesiekama sumažinti jų nuomos mokesčių, o tik parodoma, kad jos nėra apmokestinamos kaip tarptautinės teisės subjektai. Ji pabrėžia, kad aptariamas regionas negauna jokios finansinės naudos dėl esančių tarptautinių organizacijų, nes nepaisant to, ar pastatą nuomoja Bendrijų institucija, privatus asmuo ar jis iš viso nėra nuomojamas, regioninį mokestį turi mokėti tik savininkas. Be to, fiskalinis imunitetas šioje srityje keltų grėsmę vienodam savininkų vertinimui, nes tie, kurie nuomotų nekilnojamąjį turtą Bendrijoms, turėtų pranašumą, palyginti su kitais savininkais.

29 Dėl Komisijos nurodytos Teisingumo Teismo praktikos Belgijos vyriausybė pastebi, kad Teisingumo Teismas niekuomet neišdėstė savo nuomonės dėl tariamo Bendrijų fiskalinio imuniteto tuo atveju, kai mokestį turi mokėti nuosavybės, kurios nuomininkė yra Bendrijų institucija, savininkas ir kai šis mokestis yra įskaitomas į nuomos kainą. Vis dėlto bendrąja prasme teismo praktika patvirtina, jog Protokolu Bendrijoms pripažintos privilegijos ir imunitetai yra išimtinai funkcinio pobūdžio ir jais siekiama išvengti, kad nebūtų daroma kliūčių Bendrijų funkcionavimui ir nepriklausomybei. Be to, Komisija neįrodė, kaip regioninis mokestis galėtų būti kliūtis Bendrijų funkcionavimui ir nepriklausomybei, o europinių institucijų mokamas papildomas mokestis visiškai negali būti laikomas priemone, turinčia poveikį biudžetinėms priemonėms, skirtoms Bendrijų uždaviniams vykdyti.

- 30 Kalbėdama apie teismo praktiką dėl Protokolo 13 straipsnio, Belgijos vyriausybė pastebi, kad Komisija tvirtina, jog ji gali būti perkelta to paties Protokolo 3 straipsniui, nenurodydama ryšio tarp dviejų nuostatų arba skirtumo tarp jų tikslų ir taikymo srities *ratione materiae* ir *ratione personae*. Atvirkščiai, Teisingumo Teismas aiškiai atskyrė teismo praktiką dėl Protokolo 13 straipsnio ir 3 straipsnio.
- 31 Dar daugiau, Belgijos vyriausybės manymu, siekdama išvengti regioninio mokesčio, Komisija taip pat neatsižvelgė į iš EB 10 straipsnio išplaukiančio lojalaus bendradarbiavimo principo, kuris ne tik įtvirtina pareigą valstybėms narėms imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti Bendrijos teisės taikymą ir veiksmingumą, bet taip pat Bendrijų institucijoms įtvirtina abipuses lojalaus bendradarbiavimo pareigas.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 32 Pirmiausia reikia paaiškinti šios bylos aplinkybes.
- 33 Dėl Vienos konvencijos 23 straipsnio, kuriuo remiasi bylos šalys, reikia priminti, kad ši konvencija yra tarptautinės teisės susitarimas, sudarytas tarp valstybių narių ir trečiųjų valstybių, įgyvendinant savo kompetenciją diplomatinių santykių srityje. Iš esmės ji susijusi su dvišaliais santykiais tarp valstybių, o ne santykiais tarp Bendrijos,

kuri net nėra šios konvencijos šalis, ir Bendrijų institucijos buveinės valstybės, šiuo atveju Belgijos Karalystės.

- 34 Bet kuriuo atveju, kaip generalinė advokatė nurodė savo išvados 35–37 punktuose, net jei Bendrija privalo įgyvendinti savo kompetenciją laikydamasi tarptautinės teisės (1992 m. lapkričio 24 d. Sprendimo *Poulsen ir Diva Navigation*, C-286/90, Rink. p. I-6019, 9 punktą), Vienos konvencija neturi lemiamos reikšmės šioje byloje.
- 35 Bendrijų teisės dalimi esančio Bendrijų fiskalinio imuniteto taikymo sritis pirmiausia apibrėžta Protokolo 3 straipsnyje, specialiai įtvirtintame atsižvelgiant į Bendrijų ypatumus.
- 36 Reikia konstatuoti, kad Protokolo 3 straipsnis įtvirtina du imuniteto režimus, taikomus atsižvelgiant, ar tai tiesioginių, ar netiesioginių mokesčių atvejis. Protokolo 3 straipsnio pirmoji pastraipa skirta Bendrijų imunitetui tiesioginių mokesčių atžvilgiu, o šio straipsnio antroji pastraipa susijusi su netiesioginiais mokesčiais.
- 37 Kalbant apie su tiesioginiais mokesčiais susijusį režimą, imunitetas yra besąlyginis ir bendro pobūdžio, nes Bendrijos bei jų turtas, pajamos ir kita nuosavybė yra atleidžiami nuo visų tiesioginių nacionalinių mokesčių. Dėl režimo, susijusio su netiesioginiais mokesčiais, reikėtų pažymėti, kad imunitetas nėra neribotas, atvirkščiai, jis yra ribojamas ir turi atitikti tam tikras sąlygas (šiuo klausimu žr. 2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Europos Bendrija*, C-199/05, Rink. p. I-10485, 31 punktą).

- 38 Kadangi skirtumas tarp šių režimų yra esminis, siekiant įvertinti imunitetą, būtina išsiaiškinti, kuris iš šių dviejų režimų taikomas ginčui dėl tariamo atleidimo nuo mokesčių.
- 39 Be to, nagrinėjant bylą dėl išpareigojimų neįvykdymo, Komisija jau ikiteisminėje procedūroje turi nurodyti konkrečią nuostatą, kuri apibrėžia išpareigojimą, kurio nesilaikymu kaltinama valstybė narė. Ši Komisijos pareiga būtent kyla iš dviejų reikalavimų, tai yra tokiaame procese dalyvaujančios valstybės narės teisės į gynybą apsaugos bei būtinybės aiškiai apibrėžti ginčo dalyką.
- 40 Ikiteisminės procedūros paskirtis yra suteikti suinteresuotajai valstybei narei galimybę veiksmingai pasinaudoti gynybos priemonėmis nuo Komisijos pareikštų kaltinimų (2002 m. sausio 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-439/99, Rink. p. I-305, 10 punktas ir 2004 m. birželio 24 d. Sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus*, C-350/02, Rink. p. I-6213, 18 punktas) bei užtikrinti, jog galimame teisiniame procese ginčas bus aiškiai apibrėžtas (2002 m. birželio 20 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-287/00, Rink. p. I-5811, 17 punktas ir minėto sprendimo *Komisija prieš Nyderlandus* 19 punktas).
- 41 Kalbant apie šios bylos dalyką, reikia nurodyti, kad Komisija, savo pagrįstoje nuomonėje bei savo ieškinyje remdamasi Protokolo 3 straipsniu, konkrečiai nenurodo, kuria iš trijų šio straipsnio pastraipų ji grindžia savo ieškinį. Vis dėlto, nors Komisija aiškiai nenurodo išpareigojimą įtvirtinančios nuostatos, kurios Belgijos Karalystė nesilaikė, pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje yra informacijos, kuria remiantis aiškiai galima nustatyti jos reikalavimų pagrindą.

42 Pirma, reikia pastebėti, kad Protokolo 3 straipsnio trečioji pastraipa akivaizdžiai negali būti fiskalinio imuniteto pagrindas. Antra, reikia konstatuoti, kad Komisija nei savo pagrįstoje nuomonėje, nei ieškinyje nenurodo konkrečių argumentų, kaip Belgijos Karalystė neįvykdė išpareigojimų pagal šio Protokolo 3 straipsnio antrąją pastraipą. Atvirksčiai, per procesą Kasaciniame teisme, kaip matyti ir iš šio sprendimo 11 punkto, Komisija pasiūlė kreiptis į Teisingumo Teismą, siekiant sužinoti, ar Bendrijų fiskalinis imunitetas draudžia instituciją apmokestinti tokiu tiesioginiu mokesčiu, koks yra regioninis mokestis.

43 Remiantis tuo, kad Komisija savo pagrįstoje nuomonėje ir ieškinyje nurodo bei cituoja Kasaciniam teismui pateiktą prašymą, kuriame regioninį mokestį ji aiškiai laiko „tiesioginiu mokesčiu“, matyti, jog Komisijos pateiktam kaltinimui taikomas imuniteto, susijusio su tiesioginiais mokesčiais, režimas.

44 Be to, netgi jei Protokolas neapibrėžia tiesioginio mokesčio ir šiuo atžvilgiu nėra priimtų Protokolą įgyvendinančių nuostatų, tam tikri šios savokos aiškinimo kriterijai pateikti 1977 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyvoje 77/799/EEB dėl valstybių narių kompetentingų institucijų tarpusavio pagalbos tiesioginio apmokestinimo srityje (OL L 336, p. 15). Šios direktyvos, kuri iki pakeitimo iš dalies 1979 m. gruodžio 6 d. Tarybos direktyva 79/1070/EEB buvo išimtinai taikoma tiesioginiams mokesčiams, 1 straipsnio 2 dalyje apibrėžti pajamų ir kapitalo mokesčiai, į šią sąvoką įtraukiant mokesčius visam kapitalui ar kapitalo elementams, neatsižvelgiant į jų surinkimo būdą. Kalbant apie mokestį, kuriuo, Komisijos ir Tarybos manymu,

apmokestinamos Bendrijos, akivaizdu, kad jo pagrindas yra nutarties 3 straipsnio 1 dalies c punktas ir kad jis susijęs su daiktinių teisių į pastatus turėtojais. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo mokesčiu tiesiogiai apmokestinami asmenys dėl jų turto ar jų daiktinių teisių, turinčių turtinę vertę, jis gali būti laikomas taikomu kapitalo elementui Direktyvos 77/799 prasme.

- 45 Dėl nutarties 3 straipsnio 1 dalies c punkto taip pat reikia priminti, kad regioninio mokesčio požymiai turi būti nustatyti atsižvelgiant į visus juo apmokestinamuosius asmenis, tai yra fizinius ir juridinius asmenis, kurių atžvilgiu jis nustatytas, o ne atsižvelgiant į finansines pasekmes, kurios Bendrijų atžvilgiu gali netiesiogiai atsirasti dėl šio mokesčio.
- 46 Todėl nagrinėjamas regioninis mokestis turi tiesioginio mokesčio požymių ir Komisijos ieškinį reikia nagrinėti atsižvelgiant į Protokolo 3 straipsnio pirmosios pastraipos kontekstą.
- 47 Akivaizdu, kad pagal šio Protokolo 3 straipsnio pirmąją pastraipą Bendrijos yra atleistos nuo nutartimi nustatyto mokesčio tiek kaip pastato nuomininkė, tiek kaip savininkė ar nuomotoja. Taigi pagal mokesčių teisę jos neturėtų būti laikomos apmokestinamaisiais asmenimis, kuriuos apima šios nutarties taikymo sritis.
- 48 Vis dėlto Komisija ir Taryba tvirtina, kad nagrinėjamas teisės aktas, kuris aiškiai Bendrijų neapmokestinamas šiuo mokesčiu turi poveikį ir tikslą, kad šį mokestį būtina sumokėtų Bendrijos, nors ir netiesiogiai, pažeidžia fiskalinio imuniteto

principą. Pažeisdamas šį imunitetą, nutarties autorius sutartinėmis nuostatomis bendrai ir sistemingai perkeldamas Bendrijoms mokesčius, kuriais apmokestinami pastatų savininkai, juos nuomojantys Bendrijoms, arba paprasčiausiai įskaičiuodamas mokesčių į nuomos kainą, verčia Bendrijas mokėti fiskalinio pobūdžio įnašą.

49 Tokie argumentai yra nepriimtini.

50 Nors nustatyta, jog Protokolo 3 straipsnio pirmoji pastraipa atleidžia Bendrijas nuo tiesioginių mokesčių, ji nenumato tokio atleidimo sutartis su Bendrijomis sudarančioms šalims. Be to, ši nuostata nenumato tiesioginių mokesčių, kuriais apmokestinamos minėtos sutarčių šalys, ekonominės naštos perkėlimo. Todėl Komisija ir Taryba negali ginčyti regioninio mokesčio perkėlimo, remdamosi Protokolo 3 straipsnio pirmąja pastraipa.

51 Iš tiesų, viena vertus, jeigu perkeliama pasinaudojant sutarties sąlyga, esančia nuomos sutartyje, ji būtinai atitinka sutarties šalių valią, nes tokios sąlygos įtraukimas susijęs su šalių turima sutarčių sudarymo laisve. Kita vertus, jei regioninis mokestis perkeliamas padidinant nuomos kainą, tai taip pat susiję su šalių turima

sutarčių sudarymo laisve, nes sutarties turinio apibrėžimas, įskaitant tokią sutarties sąlygą kaip nuomos dydis, reikalauja sutarties šalių sutarimo. Be to, pastaruoju atveju savininkai regioninį mokestį, kuriuo jie apmokestinami, nebūtinai automatiškai ir visą turi perkelti nuomininkams.

- 52 Iš tiesų nekilnojamojo turto nuomos rinkoje gali egzistuoti situacija, skatinanti ar priverčianti Bendriją sutikti su tokia sutarties sąlyga arba mokėti nuomos mokestį, kuris neutralizuotų ar sumažintų jos sutarties šalies tiesioginio mokesčio našą.
- 53 Vis dėlto dėl situacijos rinkoje neturėtų būti taikomas fiskalinis imunitetas, nes pastarasis turi būti nustatytas tarptautinės, Bendrijos ar nacionalinės teisės aktu.
- 54 Be to, remiantis Komisijos ir Tarybos argumentais gali išnykti riba tarp situacijų, susijusių su fiskaliniu imunitetu, ir nesusijusių, suteikiant galimybę reikalauti fiskalinio imuniteto, susijusio su bet kokiais tiesioginiais mokesčiais, įskaitant pajamų ir bendrovių pelno mokesčius.
- 55 Šio Protokolo 3 straipsnio pirmosios pastraipos aiškinimo, kad ši nuostata negali būti atleidimo nuo regioninio mokesčio pagrindas, priešingai nei tvirtina Komisija ir Taryba, negali paneigti nei Bendrijos fiskalinio imuniteto tikslas, nei šio mokesčio nustatymo aplinkybės.

- 56 Dėl šio imuniteto tikslo primintina, kad jis atsiranda dėl būtinybės užtikrinti Bendrijų nepriklausomybę valstybių narių atžvilgiu ir jų sklandų funkcionavimą (1996 m. kovo 28 d. Sprendimo *AGF Belgium*, C-191/94, Rink. p. I-1859, 19 punktas). Bet kuriuo atveju, netgi jei galima pripažinti, kad atleidimas nuo regioninio mokesčio suteiktų Bendrijoms finansinės naudos, konstatuotina, jog Komisija nepateikė jokie įrodymo, leidžiančio nustatyti, kad šio mokesčio perkėlimas jai galėtų kelti grėsmę Bendrijų nepriklausomybei ir sudaryti kliūtis sklandžiam jų funkcionavimui (minėto sprendimo *Europos Bendrija* 43 punktas). Be to, neturėtų būti panaikinamas aiškios ir tikslios nuostatos formuluotės veiksmingumas, kai aiškinama atsizvelgiant į nuostatos tikslą (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Europos Bendrija* 42 punktą ir dėl Europos centrinio banko privilegijų ir imunitetų 2005 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *ECB prieš Vokietiją*, C-220/03, Rink. p. I-10595, 31 punktą).
- 57 Dėl regioninio mokesčio nustatymo aplinkybių reikia pripažinti, kad regiono įstatymų leidėjo tikslas, be abejonių, buvo mokestinių įplaukų padidinimas. Šiuo klausimu primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, nors tiesioginių mokesčių reguliavimas priskirtinas valstybių narių kompetencijai, tačiau jį vykdyti jos privalo laikydamosi Bendrijos teisės (2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją*, C-345/05, Rink. p. I-10633, 10 punktas ir 2006 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Kerckhaert ir Morres*, C-513/04, Rink. p. I-10967, 15 punktas). Be to, tiek, kiek nėra pažeidžiama Bendrijos teisė, ši kompetencija valstybėms narėms iš esmės leidžia įvesti naujus mokesčius, nustatyti kitus mokesčių mokėtojus ir kitus atleidimo nuo mokesčio atvejus, nei numatyti analogiškuose ankstesniuose teisės aktuose, arba padidinti mokesčio tarifą.
- 58 Šios išvados nepaneigė aplinkybė, kad aptariant nagrinėjamą nutartį prieš ją priimant, Briuselio-sostinės regiono kompetentingas ministras paminėjo galimybę, kad dėl ankstesniuose įstatymuose šia nutartimi padarytų pakeitimų gali susidaryti situacija, dėl kurios kai kurie pastatų savininkai turėtų galimybę įskaityti šį mokestį į būtent Bendrijų, kaip nuomininkų, mokamą kainą. Iš tikrųjų valstybė narė neturėtų

būti kaltinama savo mokestinių įplaukų padidiniu, kai taiko mokestį ir asmenims, kurie gali būti sutarčių su Bendrijomis šalimis tik todėl, kad esant tam tikrai rinkos situacijai jie gali įtraukti visą šį mokestį ar jo dalį į Bendrijoms tiekiamo turto ar teikiamų paslaugų kainą.

- 59 Reikia pridurti, kad pagal nutarties 3 straipsnio 1 dalies c punktą regioninis mokestis taikomas pastatų, viršijančių tam tikrą plotą, savininkam, ir kad tokio pobūdžio regiono įstatymų leidėjo nustatytas tiesioginis mokestis yra plačiai taikomas valstybėse narėse.
- 60 Galiausiai reikia atmesti Komisijos ir Tarybos argumentus, pagrįstus, pirma, Teisingumo Teismo praktika dėl Protokolo 13 straipsnio, kuri saugo atleidimą nuo mokesčių nuo valstybių narių bandymų tiesiogiai ar netiesiogiai pažeisti šį principą (1988 m. vasario 24 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, 260/86, Rink. p. 955, ir 1999 m. spalio 14 d. Sprendimo *Vander Zwalmen ir Massart*, C-229/98, Rink. p. I-7113), ir, antra, tuo, kad Bendrijų finansinė našta būtų didesnė nei privačių nuomininkų, kurių nuomos mokesčiui ir kitoms išlaidoms taikoma atskaita.
- 61 Iš tiesų, kaip nurodo Belgijos vyriausybė, ši teismo praktika susijusi su Protokolo nuostatų, kurios atleidžia pareigūnus ir kitus Bendrijų tarnautojus nuo nacionalinių mokesčių, taikomų jų algoms, darbo užmokesčiui ir kitam atlyginimui, aiškinimu. Šis atleidimas yra susijęs su Bendrijų tarnautojais ir ribojamas nacionaliniais mokesčiais, kuriais gali būti apmokestinamos vykdant jų funkcijas gaunamos pajamos, kurioms

taikomi Bendrijos mokesčiai. Tačiau šioje byloje netaikomi Bendrijos mokesčiai, be to, kalbama tik apie tas Protokolo nuostatas, kurios pačias Bendrijas atleidžia nuo visų tiesioginių mokesčių (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *AGF Belgium* 14 punktą).

- 62 Dėl galimybės nuo apmokestinamosios vertės atskaityti nuomos mokestį ir su pastato nuoma susijusius mokesčius, kalbant apie bendrovių pelno mokesčiu apmokestinamuosius asmenis, reikia konstatuoti, kad šis argumentas neturi jokios reikšmės sprendžiant šią bylą, nes Bendrijų institucijos nesiekia pelno ir yra visiškai skirtingo pobūdžio nei įmonės, apmokestinamos bendrovių pelno mokesčiu.
- 63 Atsižvelgiant į šiuos argumentus, reikia konstatuoti, kad regioninio mokesčio nustatymas nepažeidžia nei Protokolo 3 straipsnio pirmosios pastraipos formuluo-tės, nei jos tikslų.
- 64 Taigi reikia atmesti Komisijos ieškinį.

Dėl išlaidų

- 65 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Belgijos Karalystė prašė

priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Komisija pralaimėjo bylą, pastaroji turi padengti bylinėjimosi išlaidas. Pagal to paties reglamento 69 straipsnio 4 dalies pirmąją pastraipą įstojusi į bylą institucija padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Taigi Taryba, įstojusi į bylą šalis, padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš Europos Bendrijų Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. Europos Sąjungos Taryba pati padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.

